

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నలవారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకొండస్య త్రింశద్దిన పాఠయణచీక్ష

మొదటి రోజు పాఠయణ - 11.06.2021



స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మీ	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5



పాఠయణం చేయవలసిన సర్గలు : 07

సర్గల వరుస సంఖ్యలు

సంక్షేపరామాయణం + 01 - 07 సర్గలు

పాఠయణ శ్లోకాల సంఖ్య

100 + 19 + 26 + 34 + 125 + 24 + 19 + 25 =

372 శ్లోకాలు

**అథ సంకల్పః**

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థం, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహెళామపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణాం, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తృణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పురిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హెళామపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతి చ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యః దదామ్యేతద్ద్రవ్యతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

\*\*\*

**శ్రీ రెనుప్యార్థన**

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

**శ్రీ ఆంజనేయ ప్యార్థన**

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

**శ్రీ వాల్మీకి ప్యార్థన**

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

**శ్రీరెనుచంస్త్రి పరబ్రహ్మణే నమః**

\*\*\*

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే ప్రథమస్కర్ణః**

తపస్వోధ్యాయనిరతం తపస్వీ వాగ్విదాం వరం ।  
 నారదం పరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్మునిపుంగవమ్ ॥ 1 ॥

కో న్వస్మిన్ సాంప్రతం లోకే గుణవాన్ కశ్చ వీర్యవాన్ ।  
 ధర్మజ్ఞశ్చ కృతజ్ఞశ్చ సత్యవాక్యో దృఢవ్రతః ॥ 2 ॥

చారిత్రేణ చ కో యుక్తః సర్వభూతేషు కో హితః ।  
 విద్వాన్ కః కస్సమర్థశ్చ కశ్చైక ప్రియదర్శనః ॥ 3 ॥

ఆత్మవాన్ కో జితక్రోధః ద్యుతిమాన్ కోఽనసూయకః ।  
 కస్య బిభ్యతి దేవాశ్చ జాతరోషస్య సంయుగే ॥ 4 ॥

ఏతదిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుం పరం కౌతూహలం హి మే ।  
 మహార్షే త్వం సమర్థోఽసి జ్ఞాతు మేవంవిధం నరమ్ ॥ 5 ॥

శ్రుత్వా చైతత్ త్రిలోకజ్ఞః వాల్మీకేర్నారదో వచః ।  
 శ్రూయతామితి చామన్త్ర్య ప్రహృష్టో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 6 ॥

బహవో దుర్లభాశ్చైవ యే త్వయా కీర్తితా గుణాః ।  
 మునే వక్ష్యామ్యహం బుద్ధ్యా తైర్ముక్తశ్చూయతాం నరః ॥ 7 ॥

ఇక్ష్యాకువంశప్రభవః రామో నామ జనైశ్శ్రుతః ।  
 నియతాత్మా మహావీర్యః ద్యుతిమాన్ ధృతిమాన్ వశీ ॥ 8 ॥

బుద్ధిమాన్ నీతిమాన్ వాగ్మీ శ్రీమాన్ శత్రునిబర్హణః ।  
 విపులాంసో మహాబాహుః కంబుగ్రీవో మహాహనుః ॥ 9 ॥

మహేశ్వరస్కో మహేష్వాసః గూఢజత్రురరిందమః ।  
 ఆజానుబాహుస్సుశిరాః సులలాటస్సువిక్రమః ॥ 10 ॥

సమస్సమవిభక్తాంగః స్నిగ్ధవర్ణః ప్రతాపవాన్ ।  
 పీనవక్షో విశాలాక్షః లక్ష్మీవాన్ శుభలక్షణః ॥ 11 ॥

ధర్మజ్ఞస్సత్యసంధశ్చ ప్రజానాం చ హితే రతః ।  
 యశస్వీ జ్ఞానసమ్పన్నః శుచిర్వశ్యస్సమాధిమాన్ ॥ 12 ॥

ప్రజాపతిసమశ్రీమాన్ ధాతా రిపునిషూదనః ।  
 రక్షితా జీవలోకస్య ధర్మస్య పరిరక్షితా ॥ 13 ॥

రక్షితా స్వస్య ధర్మస్య స్వజనస్య చ రక్షితా ।  
 వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞః ధనుర్వేదే చ నిష్ఠితః ॥ 14 ॥

సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞః సృతిమాన్ ప్రతిభానవాన్ ।  
 సర్వలోకప్రియస్సాధుః అదీనాత్మా విచక్షణః ॥ 15 ॥

సర్వదాభిగతస్సద్భిః సముద్ర ఇవ సిందుభిః ।  
 ఆర్యస్సర్వసమశ్చైవ సదైవ ప్రియదర్శనః ॥ 16 ॥

స చ సర్వగుణోపేతః కౌసల్యానందవర్ధనః ।  
 సముద్ర ఇవ గాంభీర్యే ధైర్యేణ హిమవానివ ॥ 17 ॥  
 విష్ణునా సదృశో వీర్యే సోమవత్ప్రియదర్శనః ।  
 కాలాగ్నిసదృశః క్రోధే క్షమయా పృథివీ సమః ।  
 ధనదేన సమస్త్వాగే సత్యే ధర్మ ఇవాపరః ॥ 18 ॥  
 తమేవం గుణసంపన్నం రామం సత్యపరాక్రమమ్ ।  
 జ్యేష్ఠం శ్రేష్ఠగుణైర్ముక్తం ప్రియం దశరథస్సుతం ॥ 19 ॥  
 ప్రకృతీనాం హితైర్ముక్తం ప్రకృతిప్రియకామ్యయా ।  
 యౌవరాజ్యేన సంయోక్తుం ఐచ్ఛత్ ప్రీత్యా మహీపతిః ॥ 20 ॥  
 తస్యాభిషేకసమ్భరాన్ దృష్ట్వా భార్యాఽథ కైకయీ ॥ 21 ॥  
 పూర్వం దత్తవరా దేవీ వరమేనమయాచత ।  
 వివాసనం చ రామస్య భరతస్యాభిషేచనమ్ ॥ 22 ॥  
 స సత్యవచనాఞ్చైవ ధర్మపాశేన సంయతః ।  
 వివాసయామాస సుతం రామం దశరథః ప్రియమ్ ॥ 23 ॥  
 స జగామ వనం వీరః ప్రతిజ్ఞామనుషాలయన్ ।  
 పితుర్వచననిర్దేశాత్ కైకేయ్యాః ప్రియకారణాత్ ॥ 24 ॥  
 తం వ్రజంతం ప్రియో భ్రాతా లక్ష్మణోఽనుజగామ హా ।  
 స్నేహోద్వినయసంపన్నః సుమిత్రానన్దవర్ధనః ।  
 భ్రాతరం దయితో భ్రాతుః సౌభ్రాత్రమనుదర్శయన్ ॥ 25 ॥  
 రామస్య దయితా భార్యా నిత్యం ప్రాణసమాహితా ।  
 జనకస్య కులే జాతా దేవమాయేవ నిర్మితా ॥ 26 ॥  
 సర్వలక్షణసంపన్నా నారీణాముత్తమా వధూః ।  
 సీతాఽప్యనుగతా రామం శశినం రోహిణీ యథా ॥ 27 ॥  
 పౌరైరనుగతో దూరం పిత్రా దశరథేన చ ॥ 28 ॥  
 శృంగిబేరపురే సూతం గంగాకూలే వ్యసర్జయత్ ।  
 గుహమాసాద్య ధర్మాత్మా నిషాదాధిపతిం ప్రియమ్ ॥ 29 ॥  
 గుహేన సహితో రామః లక్ష్మణేన చ సీతాయా ।  
 తే వనేన వనం గత్వా నదీస్తీర్భ్యా బహూదకాః ॥ 30 ॥  
 చిత్రకూటమనుప్రాప్య భరద్వాజస్య శాసనాత్ ।  
 రమ్యమామవసథం కృత్వా రమమాణా వనే త్రయః ।  
 దేవగంధర్వ సంకాశాః తత్ర తే న్యవసన్ సుఖం ॥ 31 ॥  
 చిత్రకూటం గతే రామే పుత్రశోకాతురస్తదా ।  
 రాజా దశరథస్వర్గం జగామ విలపన్ సుతం ॥ 32 ॥

మృతే తు తస్మిన్ భరతః వశిష్ఠప్రముఖైర్విజైః ।  
నియుజ్యమానో రాజ్యాయ నైచ్ఛద్రాజ్యం మహాబలః ॥ 33 ॥

స జగామ వనం వీరః రామపాదప్రసాదకః ॥ 34 ॥

గత్వా తు సమహాత్మానం రామం సత్యపరాక్రమం ।  
అయాచద్భ్రాతరం రామం ఆర్యభావపురస్కృతః ।  
త్వమేవ రాజా ధర్మజ్ఞ ఇతి రామం వచోబ్రవీత్ ॥ 35 ॥

రామోఽపి పరమోదారః సుముఖస్సుమహాయశాః ।  
న చైచ్ఛత్ పితురాదేశాత్ రాజ్యం రామో మహాబలః ॥ 36 ॥

పాదుకే చాస్య రాజ్యాయ న్యాసం దత్వా పునః పునః ।  
నివర్తయామాస తతః భరతం భరతాగ్రజః ॥ 37 ॥

స కామమనవాప్యైవ రామపాదావువస్ప్రుశన్ ।  
నందిగ్రామేఽకరోద్రాజ్యం రామాగమన కాంక్షయా ॥ 38 ॥

గతే తు భరతే శ్రీమాన్ సత్యసంధో జితేంద్రియః ॥ 39 ॥

రామస్తు పునరాలక్ష్య నాగరస్య జనస్య చ ।  
తత్రాగమనమేకాగ్రః దణ్ణకాన్ ప్రవివేశ హ ॥ 40 ॥

ప్రవిశ్య తు మహారణ్యం రామో రాజీవలోచనః ।  
విరాధం రాక్షసం హత్వా శరభంగం దదర్శ హ ।  
సుతీక్ణం చాప్యగస్త్యం చ అగస్త్యభ్రాతరం తథా ॥ 41 ॥

అగస్త్యవచనాఽపైవ జగ్రాహైంద్రం శరాసనమ్ ।  
ఖడ్గం చ పరమప్రీతః తూణీ చాక్షయ సాయకౌ ॥ 42 ॥

వసతస్తస్య రామస్య వనే వనచరైస్సహ ।  
ఋషయోఽభ్యాగమన్ సర్వే వధాయాసుర రక్షసాం ॥ 43 ॥

స తేషాం ప్రతిశుశ్రావ రాక్షసానాం తథా వనే ॥ 44 ॥

ప్రతిజ్ఞాతశ్చ రామేణ వధస్సంయతి రక్షసాం ।  
ఋషీణామగ్నికల్పానాం దండకారణ్యవాసినామ్ ॥ 45 ॥

తేన తత్రైవ వసతా జనస్థాననివాసినీ ।  
విరూపితా శూర్పణఖా రాక్షసీ కామరూపిణీ ॥ 46 ॥

తతశ్శూర్పణఖావాక్యాత్ ఉద్యుక్తాన్ సర్వరాక్షసాన్ ।  
ఖరం త్రిశిరసం చైవ దూషణం చైవ రాక్షసమ్ ।  
నిజఘాన రణే రామః తేషాం చైవ పదానుగాన్ ॥ 47 ॥

వనే తస్మిన్నివసతా జనస్థాననివాసినామ్ ।  
రక్షసాం నిహతాన్యాసన్ సహస్రాణి చతుర్దశ ॥ 48 ॥

తతో జ్ఞాతివధం శృత్వా రావణః క్రోధమూర్ఛితః ।  
సహాయం వరయామాస మారీచం నామ రాక్షసం ॥ 49 ॥

వార్యమాణస్సుబహుశః మారీచేన స రావణః ।  
న విరోధో బలవతా క్షమో రావణ తేన తే ॥ 50 ॥

అనాదృత్య తు తద్వాక్యం రావణః కాలచోదితః ।  
జగామ సహ మారీచం తస్యాశ్రమపదం తదా ॥ 51 ॥

తేన మాయావినా దూరమ్ అపవాహ్య నృపాత్మజౌ ।  
జహార భార్యాం రామస్య గృధ్రం హత్వా జటాయుషమ్ ॥ 52 ॥

గృధ్రం చ నిహతం దృష్ట్వా హృతాం శ్రుత్వా చ మైథిలీం ।  
రాఘవశ్శోకసంతప్తః విలలాపాకులేంద్రియః ॥ 53 ॥

తతస్తేనైవ శోకేన గృధ్రం దగ్ధ్వా జటాయుషమ్ ॥ 54 ॥

మార్గమాణో వనే సీతాం రాక్షసం సందదర్శ హ ।  
కబంధం నామ రూపేణ వికృతం ఘోరదర్శనం ।  
తం నిహత్య మహాబాహుః దదాహ స్వర్గతశ్చ సః ॥ 55 ॥

స చాస్య కథయామాస శబరీం ధర్మచారిణీమ్ ।  
శ్రమణీం ధర్మనిపుణామ్ అభిగచ్ఛేతి రాఘవ ॥ 56 ॥

సోఽభ్యగచ్ఛన్మహాతేజాః శబరీం శత్రుసూదనః ।  
శబర్యా పూజితస్సమ్యక్ రామో దశరథాత్మజః ॥ 57 ॥

పంపాతీరే హనూమతా సంగతో వానరేణ హ ।  
హనూమద్వచనాచ్ఛైవ సుగ్రీవేణ సమాగతః ॥ 58 ॥

సుగ్రీవాయ చ తత్సర్వం శంసద్రామో మహాబలః ।  
ఆదితస్తద్యథావృత్తం సీతాయాశ్చ విశేషతః ॥ 59 ॥

సుగ్రీవశ్చాపి తత్సర్వం శ్రుత్వా రామస్య వానరః ।  
చకార సఖ్యం రామేణ ప్రీతశ్చైవాగ్ని సాక్షికమ్ ॥ 60 ॥

తతో వానరరాజేన వైరానుకథనం ప్రతి ।  
రామాయావేదితం సర్వం ప్రణయాద్దుఃఖితేన చ ॥ 61 ॥

ప్రతిజ్ఞాతం చ రామేణ తదా వాలివధం ప్రతి ।  
వాలినశ్చ బలం తత్ర కథయామాస వానరః ॥ 62 ॥

సుగ్రీవశ్శంకితశ్చాసీత్ నిత్యం వీర్యేణ రాఘవే ॥ 63 ॥

రాఘవప్రత్యయార్ధం తు దుందుభేః కాయముత్తమం ।  
దర్శయామాస సుగ్రీవః మహాపర్వతసన్నిభమ్ ॥ 64 ॥

ఉత్సృయిత్వా మహాబహుః ప్రేక్ష్య చాస్థి మహాబలః ।  
పాదాంగుష్ఠేన చిక్షేప సమ్పూర్ణం దశయోజనమ్ ॥ 65 ॥

బిభేద చ పునస్సాలాన్ సపైకేన మహేషుణా ।  
 గిరిం రసాతలం చైవ జనయన్ ప్రత్యయం తదా ॥ 66 ॥  
 తతః ప్రీతమనాస్తేన విశ్వస్తుస్స మహాకపిః ।  
 కిష్కింధాం రామసహితః జగామ చ గుహాం తదా ॥ 67 ॥  
 తతోఽగర్జద్ధరివరః సుగ్రీవో హేమపింగళః ।  
 తేన నాదేన మహతా నిర్జగామ హరీశ్వరః ॥ 68 ॥  
 అనుమాన్య తదా తారాం సుగ్రీవేణ సమాగతః ।  
 నిజఘాన చ తత్రైవం శరేణైకేన రాఘవః ॥ 69 ॥  
 తతస్సుగ్రీవవచనాత్ హత్వా వాలినమాహవే ।  
 సుగ్రీవమేవ తద్రాజ్యే రాఘవః ప్రత్యపాదయత్ ॥ 70 ॥  
 స చ సర్వాన్ సమానీయ వానరాన్ వానరర్షభః ।  
 దిశః ప్రస్థాపయామాస దిదృక్షుర్జనకాత్మజామ్ ॥ 71 ॥  
 తతో గృధ్రస్య వచనాత్ సమ్పాతేర్హనుమాన్ బలీ ।  
 శతయోజనవిస్తీర్ణం పుష్లువే అవణార్ణవమ్ ॥ 72 ॥  
 తత్ర లంకాం సమాసాద్య పురీం రావణపాలితాం ।  
 దదర్శ సీతాం ధ్యాయంతీం అశోకవనికాం గతామ్ ॥ 73 ॥  
 నివేదయిత్వాభిజ్ఞానం ప్రవృత్తిం చ నివేద్య చ ।  
 సమాశ్వాస్య చ వైదేహీం మర్దయామాస తోరణమ్ ॥ 74 ॥  
 పంచసేనాగ్రగాన్ హత్వా సప్తమంత్రి సుతానపి ।  
 శూరమక్షం చ నిష్పిష్య గ్రహణం సముపాగమత్ ॥ 75 ॥  
 ఆస్త్రేణోన్ముక్తమాత్మానం జ్ఞాత్వా పైతామహాద్వరాత్ ।  
 మర్షయన్ రాక్షసాన్ వీరః యంత్రిణస్తాన్ యదృచ్ఛయా ॥ 76 ॥  
 తతో దగ్ధ్వా పురీం లంకాం ఋతే సీతాం చ మైథిలీం ।  
 రామాయ ప్రియమాఖ్యాతుం పునరాయాన్మహాకపిః ॥ 77 ॥  
 సోఽభిగమ్య మహాత్మానం కృత్వా రామం ప్రదక్షిణం ।  
 న్యవేదయదమేయాత్మా దృష్ట్వా సీతేతి తత్త్వతః ॥ 78 ॥  
 తతస్సుగ్రీవ సహితః గత్వా తీరం మహెలాదధేః ।  
 సముద్రం క్షోభయామస శరైరాదిత్యసన్నిభైః ॥ 79 ॥  
 దర్శయామాస చాత్మానం సముద్రస్పరితాం పతిః ।  
 సముద్రవచనాచ్చైవ నలం సేతుమకారయత్ ॥ 80 ॥  
 తేన గత్వాపురీం లంకాం హత్వా రావణమాహవే ।  
 రామాస్సీతామనుప్రాప్య పరాం వ్రీడాముపాగమత్ ॥ 81 ॥

తామువాచ తతో రామః పరుషం జనసంసది ।  
 అమృష్యమాణా సా సీతా వివేశ జ్వలనం సతీ ॥ 82 ॥

తతోఽగ్నివచనాత్ప్రీతాం జ్ఞాత్వా విగతకల్మషాం ।  
 బభౌ రామస్సంప్రహస్టః పూజితస్సర్వదైవతైః ॥ 83 ॥

కర్మణా తేన మహతా త్రైలోక్యం స చరాచరం ।  
 సదేవర్షిగణం తుష్టం రాఘవస్య మహాత్మనః ॥ 84 ॥

అభిషిచ్య చ లంకాయాం రాక్షసేంద్రం విభీషణం ।  
 కృతకృత్యస్తదా రామః విజ్వరః ప్రముమోద హ ॥ 85 ॥

దేవతాభ్యో వరం ప్రాప్య సముత్థాప్య చ వానరాన్ ।  
 అయోధ్యాం ప్రస్థితో రామః పుష్పకేణ సుహృద్ద్వితః ॥ 86 ॥

భరద్వాజాశ్రమం గత్వా రామస్సత్యపరాక్రమః ।  
 భరతస్యాన్తికం రామః హనూమంతం వ్యసర్జయత్ ॥ 87 ॥

పునరాఖ్యాయికాం జల్పన్ సుగ్రీవసహితశ్చ సః ।  
 పుష్పకం తత్సమారుహ్య నందిగ్రామం యయౌ తదా ॥ 88 ॥

నందిగ్రామే జటాన్ హిత్వా భ్రాతృభిస్సహితోఽనఘః ।  
 రామస్సీతామనుప్రాప్య రాజ్యం పునరవాప్తవాన్ ॥ 89 ॥

ప్రహృష్టో ముదితో లోకః తుష్టః పుష్టస్సుధార్మికః ।  
 నిరామయో హ్యారోగశ్చ దుర్భిక్షభయవర్జితః ॥ 90 ॥

న పుత్రమరణం కించిత్ ద్రక్ష్యన్తి పురుషాః క్వచిత్ ।  
 నార్యశ్చావిధవా నిత్యం భవిష్యంతి పతివ్రతాః ॥ 91 ॥

న చాగ్నిజం భయం కించిత్ నాఘ్న మజ్జన్తి జన్తవః ।  
 న వాతజం భయం కించిత్ నాపి జ్వరకృతం తథా ।  
 న చాపి క్షుద్భయం తత్ర న తస్కరభయం తథా ॥ 92 ॥

నగరాణి చ రాష్ట్రాణి ధనధాన్యయుతాని చ ।  
 నిత్యం ప్రముదితాస్సర్వే యథా కృతయుగే తథా ॥ 93 ॥

అశ్వమేధశతైరిష్ట్యా తథా బహుసువర్ణకైః ॥ 94 ॥

గవాం కోట్యయుతం దత్వా విద్వద్భ్యో విధిపూర్వకం ।  
 అసంఖ్యేయం ధనం దత్వా బ్రాహ్మణేభ్యో మహాయశాః ॥ 95 ॥

రాజవంశాన్ శతగుణాన్ స్థాపయిష్యతి రాఘవః ।  
 చాతుర్వర్ణ్యం చ లోకేస్మిన్ స్వే స్వే ధర్మే నియోక్యతి ॥ 96 ॥

దశవర్షసహస్రాణి దశవర్షశతాని చ ।  
 రామో రాజ్యముపాసిత్యా బ్రహ్మలోకం ప్రయాస్యతి ॥ 97 ॥



ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।  
యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ 98 ॥

ఏతదాఖ్యానమాయుష్యం పఠన్ రామాయణం నరః ।  
సపుత్రపౌత్రస్సగణః ప్రేత్య స్వర్గే మహీయతే ॥ 99 ॥

పఠన్ ద్విజో వాగ్మషభత్వమియాత్, స్యాత్ క్షత్రియో భూమిపతిత్వమియాత్  
వణిగ్జనః పణ్యఫలత్వమియాత్, జనశ్చ శూద్రోఽపి మహత్త్వమియాత్ ॥ 100 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే ప్రథమస్కంధః**

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ప్రథమస్కంధః**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।  
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

శ్రుత్వా హనుమతో వాక్యం యథావదభిభాషితమ్ ।  
రామః ప్రీతిసమాయుక్తః వాక్యముత్తరమబ్రవీత్ ॥ 1.1 ॥ (2 సార్లు)

కృతం హనూమతా కార్యం సుమహద్భువి దుర్లభమ్ ।  
మనసాఽపి యదన్యేన న శక్యం ధరణీతలే ॥ 1.2 ॥

న హి తం పరిపశ్యామి యస్తరేత మహార్ణవమ్ ।  
అన్యత్ర గరుడాద్వాయోః అన్యత్ర చ హనూమతః ॥ 1.3 ॥

దేవదానవయక్షాణాం గంధర్వోరగరక్షసామ్ ।  
అప్రథుష్యాం పురీం లంకాం రావణేన సురక్షితామ్ ॥ 1.4 ॥

యో వీర్యబలసంపన్నః ద్విషద్భిరనివారితః ।  
ప్రవిష్టస్సత్త్వమాశ్రిత్య శ్వసన్ కో నామ నిష్క్రమేత్ ॥ 1.5 ॥

కో విశేత్సుదురాధర్షాం రాక్షసైశ్చ సురక్షితామ్ ।  
యో వీర్యబలసంపన్నః న సమస్సార్థనూమతః ॥ 1.6 ॥

భృత్యకార్యం హనూమతా సుగ్రీవస్య కృతం మహత్ ।  
స్వయం విధాయ స్వబలం సద్భృతం విక్రమస్య చ ॥ 1.7 ॥

యో హి భృత్యో నియుక్తస్సన్ భర్తా కర్మణి దుష్కరే ।  
కుర్యాత్తదనురాగేణ తమాహుః పురుషోత్తమమ్ ॥ 1.8 ॥

నియుక్తో యః పరం కార్యం న కుర్యాన్ప్రపతేః ప్రియమ్ ।  
భృత్యో యుక్తస్సమర్థశ్చ తమాహుర్మధ్యమం నరమ్ ॥ 1.9 ॥

నియుక్తో నృపతేః కార్యం న కుర్యాద్యస్సమాహితః ।  
భృత్యో యుక్తస్సమర్థశ్చ తమాహుః పురుషాధమమ్ ॥ 1.10 ॥

తన్నియోగే నియుక్తేన కృతం కృత్యం హనూమతా ।  
న చాత్మా లఘుతాం నీతః సుగ్రీవశ్చాపి తోషితః ॥ 1.11 ॥

అహం చ రఘువంశశ్చ లక్ష్మణశ్చ మహాబలః ।

వైదేహ్యో దర్శనేనాద్య ధర్మతః పరిరక్షితాః ॥ 1.12 ॥

ఇదం తు మమ దీనస్య మనో భూయః ప్రకర్షతి ।

యదిహాస్య ప్రియాఖ్యాతుః న కుర్మి సదృశం ప్రియమ్ ॥ 1.13 ॥

ఏష సర్వస్వభూతస్తు పరిష్వంగో హనూమతః ।

మయా కాలమిమం ప్రాప్య దత్తశ్చాస్తు మహాత్మనః ॥ 1.14 ॥

ఇత్యుక్త్వా ప్రీతిహృష్టాంగః రామస్తం పరిషస్వజే ।

హనూమంతం మహాత్మానం కృతకార్యముపాగతమ్ ॥ 1.15 ॥

ధ్యాత్వా పునరువాచేదం వచనం రఘునందనః ।

హరీణామీశ్వరస్త్వైవ సుగ్రీవస్యోపశృణ్వతః ॥ 1.16 ॥

సర్వథా సుకృతం తావత్ సీతాయాః పరిమార్గణమ్ ।

సాగరం తు సమాసాద్య పునర్నష్టం మనో మమ ॥ 1.17 ॥

కథం నామ సముద్రస్య దుష్పారస్య మహాంభసః ।

హరయో దక్షిణం పారం గమిష్యంతి సమాహితాః ॥ 1.18 ॥

యద్యప్యేష తు వృత్తాంతః వైదేహ్యో గదితో మమ ।

సముద్రపారగమనే హరీణాం కిమివోత్తరమ్ ॥ 1.19 ॥

ఇత్యుక్త్వా శోకసంభ్రాంతః రామశ్శత్రునిబర్హణః ।

హనూమంతం మహాబాహుః తతో ధ్యానముపాగమత్ ॥ 1.20 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే వ్రథమస్సర్గః**

\*\*\*

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ద్వితీయస్సర్గః**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తం తు శోకపరిద్యూనం రామం దశరథాత్మజమ్ ।

ఉవాచ వచనం శ్రీమాన్ సుగ్రీవశ్శోకనాశనమ్ ॥ 2.1 ॥ (2 సార్లు)

కిం త్వం సంతప్యసే వీర యథాఽన్యః ప్రాకృతస్తథా ।

మైవం భూస్త్వజ సంతాపం కృతఘ్న ఇవ సౌహృదమ్ ॥ 2.2 ॥

సంతాపస్య చ తే స్థానం న హి పశ్యామి రాఘవ ।

ప్రవృత్తావుపలభ్దాయాం జ్ఞాతే చ నిలయే రిపోః ॥ 2.3 ॥

మతిమాన్ శాస్త్రవిత్ ప్రాజ్ఞః పండితశ్చాసి రాఘవ ।

త్యజేమాం సాపికాం బుద్ధిం కృతాత్మేవార్థదూషణీమ్ ॥ 2.4 ॥

సముద్రం లంఘయిత్వా తు మహానక్రసమాకులమ్ ।  
 లంకామారోహయిష్యామః హనిష్యామశ్చ తే రిపుమ్ ॥ 2.5 ॥

నిరుత్సాహస్య దీనస్య శోకపర్యాకులాత్మనః ।  
 సర్వార్థా వ్యవసీదంతి వ్యసనం చాధిగచ్ఛతి ॥ 2.6 ॥

ఇమే శూరాస్సమర్థాశ్చ సర్వే నో హరియూథపాః ।  
 త్వత్ప్రియార్థం కృతోత్సాహాః ప్రవేష్టుమపి పావకమ్ ॥ 2.7 ॥

ఏషాం హర్షేణ జానామి తర్కశ్చాస్మిన్ దృఢో మమ ॥ 2.8 ॥

విక్రమేణ సమానేష్యే సీతాం హత్వా యథా రిపుమ్ ।  
 రావణం పాపకర్మాణం తథా త్వం కర్తుమర్హసి ॥ 2.9 ॥

సేతురత్ర యథా బధ్యేత్ యథా పశ్యేమ తాం పురీమ్ ।  
 తస్య రాక్షసరాజస్య తథా త్వం కురు రాఘవ ॥ 2.10 ॥

దృష్ట్వా తాం తు పురీం లంకాం త్రికూటశిఖరే స్థితామ్ ।  
 హతం చ రావణం యుద్ధే దర్శనాదుపధారయ ॥ 2.11 ॥

అబద్ధ్వా సాగరే సేతుం ఘోరే తు వరుణాలయే ।  
 లంకా న మర్దితుం శక్యా సేంద్రైరపి సురాసురైః ॥ 2.12 ॥

సేతుర్బద్ధః సముద్రే చ యావల్లంకా సమీపతః ।  
 సర్వం తీర్ణం చ వై సైన్యం జితమిత్యుపధారయ ॥ 2.13 ॥

ఇమే హి సమరే శూరా హరయః కామరూపిణః ॥ 2.14 ॥

శక్తా లంకాం సమానేతుం సముత్పాట్య సరాక్షసామ్ ।  
 తదలం విక్లవా బుద్ధీ రాజన్ సర్వార్థనాశినీ ।  
 పురుషస్య హి లోకేఽస్మిన్ శోకశ్చార్యాపకర్షణః ॥ 2.15 ॥

యత్తు కార్యం మనుష్యేణ శౌండీర్యమవలంబతా ।  
 అస్మిన్ కాలే మహాప్రాజ్ఞ సత్త్వమాతిష్ఠ తేజసా ॥ 2.16 ॥

శూరాణాం హి మనుష్యాణాం త్వద్విధానాం మహాత్మనామ్ ।  
 వినష్టే వా ప్రనష్టే వా శోకస్సర్వార్థనాశనః ॥ 2.17 ॥

త్వం తు బుద్ధిమతాం శ్రేష్ఠః సర్వశాస్త్రార్థకోవిదః ।  
 మద్విధైస్సచివైస్సార్థమ్ అరిం జేతుమిహార్హసి ॥ 2.18 ॥

న హి పశ్యామ్యహం కంచిత్ త్రిషు లోకేషు రాఘవ ।  
 గృహీతధనుషో యస్తే తిష్ఠేదభిముఖో రణే ॥ 2.19 ॥

వాసరేషు సమాసక్తం న తే కార్యం విపత్యతే ।  
 అచిరాద్దక్ష్యసే సీతాం తీర్త్వా సాగరమక్షయమ్ ॥ 2.20 ॥

తదలం శోకమాలంబ్య క్రోధమాలంబ భూపతే ।  
 నిశ్చేష్టాః క్షత్రియా మందాః సర్వే చండస్య బిభ్యతి ॥ 2.21 ॥

లంఘనార్థం చ ఘోరస్య సముద్రస్య నదీపతేః ।

సహస్మాభిరివేలాపేతః సూక్ష్మబుద్ధిర్విచారయ ॥ 2.22 ॥

సర్వం తీర్ణం చ మే సైన్యం జితమిత్యుపధారయ ॥ 2.23 ॥

ఇమే హి హరయశ్శూరాః సమరే కామరూపిణః ।

తానరీన్ విధమిష్యంతి శిలాపాదపవృష్టిభిః ॥ 2.24 ॥

కథంచిత్ సంతరిష్యామః తే వయం వరుణాలయమ్ ।

హతమిత్యేవ తం మన్యే యుద్ధే సమితి నందన ॥ 2.25 ॥

కిముక్త్యా బహూధా చాపి సర్వథా విజయీ భవాన్ ।

నిమిత్తాని చ పశ్యామి మనో మే సంప్రహృష్యతి ॥ 2.26 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

**ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ద్వితీయస్సర్గః**

\*\*\*

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే తృతీయస్సర్గః**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

సుగ్రీవస్య వచశ్రుత్వా హేతుమత్ పరమార్థవిత్ ।

ప్రతిజగ్రాహ కాకుత్స్థః హనూమంతమథాబ్రవీత్ ॥ 3.1 ॥ (2 సార్లు)

తపసా సేతుబంధేన సాగరోచ్ఛోషణేన వా ।

సర్వథా సుసమర్థోఽస్మి సాగరస్యాస్య లంఘనే ॥ 3.2 ॥

కతి దుర్గాణి దుర్గాయాః లంకాయా బ్రూహి తాని మే ।

జ్ఞాతుమిచ్ఛామి తత్సర్వం దర్శనాదివ వానర ॥ 3.3 ॥

బలస్య పరిమాణం చ ద్వారదుర్గక్రియామపి ।

గుప్తికర్మ చ లంకాయా రక్షసాం సదనాని చ ॥ 3.4 ॥

యథాసుఖం యథావచ్ఛ లంకాయామసి దృష్టవాన్ ।

సర్వమాచక్ష్య తత్త్యేన సర్వథా కుశలో హ్యసి ॥ 3.5 ॥

శ్రుత్వా రామస్య వచనం హనూమాన్ మారుతాత్మజః ।

వాక్యం వాక్యవిదాం శ్రేష్ఠః రామం పునరథాబ్రవీత్ ॥ 3.6 ॥

శ్రూయతాం సర్వమాఖ్యాస్యే దుర్గకర్మవిధానతః ।

గుప్తా పురీ యథా లంకా రక్షితా చ యథా బలైః ॥ 3.7 ॥

రాక్షసాశ్చ యథా స్నిగ్ధా రావణస్య చ తేజసా ।

పరాం సమృద్ధిం లంకాయాః సాగరస్య చ భీమతామ్ ।

విభాగం చ బలౌఘస్య నిర్దేశం వాహనస్య చ ॥ 3.8 ॥

ఏవముక్త్యా కపిశ్రేష్ఠః కథయామాస తత్త్వతః ॥ 3.9 ॥

హృష్టప్రముదితా లంకా మత్తద్విపసమాకులా ।  
మహతీ రథసంపూర్ణా రక్షోగణసమాకులా ।  
వాజిభిశ్చ సుసంపూర్ణా సా పురీ దుర్గమా పరైః ॥ 3.10 ॥

దృఢబద్ధకవాటాని మహోపరిఘవంతి చ ।  
ద్వారాణి విపులాన్యస్యాః చత్వారి సుమహాంతి చ ॥ 3.11 ॥

తత్రేషూపలయంత్రాణి బలవంతి మహాంతి చ ।  
ఆగతం పరసైన్యం తు తత్ర తైః ప్రతిహన్యతే ॥ 3.12 ॥

ద్వారేషు సంస్కృతా భీమాః కాలాయసమయాశ్చితాః ।  
శతశో రచితా వీరైః శతఘ్నో రక్షసాం గణైః ॥ 3.13 ॥

సౌవర్ణశ్చ మహాంస్తస్యాః ప్రాకారో దుష్ప్రధర్షణః ।  
మణివిద్రుమవైడూర్యముక్తావిరచితాంతరః ॥ 3.14 ॥

సర్వతశ్చ మహాభీమాః శీతోయవహాశ్శుభాః ।  
అగాధా గ్రాహవత్యశ్చ పరిఖా మీనసేవితాః ॥ 3.15 ॥

ద్వారేషు తాసాం చత్వారః సంక్రమాః పరమాయతాః ।  
యంత్రైరుపేతా బహుభిః మహద్భిర్బ్రహ్మపంక్తిభిః ॥ 3.16 ॥

త్రాయంతే సంక్రమాస్తత్ర పరసైన్యాగమే సతి ।  
యంత్రైస్తైరవకీర్యంతే పరిఖాసు సమంతతః ॥ 3.17 ॥

ఏకస్త్వకంప్యో బలవాన్ సంక్రమస్సుమహాదృఢః ।  
కాంచనైర్బహుభిస్తుంభైః వేదికాభిశ్చ శోభితః ॥ 3.18 ॥

స్వయంప్రకృతిసంపన్నః యుయుత్సూ రామ రావణః ।  
ఉత్థితశ్చాప్రమత్తశ్చ బలానామనుదర్శనే ॥ 3.19 ॥

లంకా పునర్నిరాలంబా దేవదుర్గా భయావహా ।  
నాదేయం పార్వతం వాన్యం కృత్రిమం చ చతుర్విధమ్ ॥ 3.20 ॥

స్థితా పారే సముద్రస్య దూరపారస్య రాఘవ ।  
నౌపథోఽపి చ నాస్త్యత్ర నిరాదేశశ్చ సర్వతః ॥ 3.21 ॥

శైలాగ్రే రచితా దుర్గా సా పూర్దేవపురోపమా ।  
వాజినారణసంపూర్ణా లంకా పరమదుర్జయా ॥ 3.22 ॥

పరిఖాశ్చ శతఘ్న్యశ్చ యంత్రాణి వివిధాని చ ।  
శోభయంతి పురీం లంకాం రావణస్య దురాత్మనః ॥ 3.23 ॥

అయుతం రక్షసామత్ర పూర్వద్వారం సమాశ్రితమ్ ।  
శూలహస్తా దురాధర్షాః సర్వే ఖడ్గాగ్రయోధినః ॥ 3.24 ॥

నియుతం రక్షసామత్ర దక్షిణద్వారమాశ్రితమ్ ।  
చతురంగేణ సైన్యేన యోధాస్తత్రాప్యనుత్తమాః ॥ 3.25 ॥

ప్రయుతం రక్షసామత్ర పశ్చిమద్వారమాశ్రితమ్ ।  
చర్మఖడ్గధరాస్పర్వే తథా సర్వాస్త్రకోవిదాః ॥ 3.26 ॥

న్యర్బుదం రక్షసామత్ర ఉత్తరద్వారమాశ్రితమ్ ।  
రథినశ్చాశ్వవాహాశ్చ కులపుత్రాస్సుపూజితాః ॥ 3.27 ॥

శతశోఽథ సహస్రాణి మధ్యమం స్కంధమాశ్రితాః ।  
యాతుధానా దురాధర్షాః సాగ్రకోటిశ్చ రక్షసామ్ ॥ 3.28 ॥

తే మయా సంక్రమా భగ్నాః పరిఖాశ్చావపూరితాః ।  
దగ్ధా చ నగరీ లంకా ప్రాకారాశ్చావసాదితాః ॥ 3.29 ॥

బలైకదేశః క్షపితః రాక్షసానాం మహాత్మనామ్ ॥ 3.30 ॥  
యేన కేన చ మార్గేణ తరామ వరుణాలయమ్ ।

హతేతి నగరీ లంకా వానరైరవధార్యతామ్ ॥ 3.31 ॥  
అంగదో ద్వివిదో మైందః జాంబవాన్ పనసో నలః ।

నీలస్సేనాపతిశ్చైవ బలశేషేణ కిం తవ ॥ 3.32 ॥  
ప్లవమానా హి గత్వా తాం రావణస్య మహాపురీమ్ ।

సపర్వతవనాం భిత్వా సఖాతాం సప్రతోరణామ్ ।  
సప్రాకారాం సభవనామ్ ఆనయిష్యంతి రాఘవ ॥ 3.33 ॥

ఏవమాజ్ఞాపయ క్షిప్రం బలానాం సర్వసంగ్రహామ్ ।  
ముహూర్తేన తు యుక్తేన ప్రస్థానమభిరోచయ ॥ 3.34 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।  
భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే తృతీయస్సర్గః**  
\*\*\*

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుర్థస్సర్గః**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।  
భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

శ్రుత్వా హనూమతో వాక్యం యథావదనుపూర్వశః ।  
తతోఽబ్రవీన్మహాతేజా రామస్సత్యపరాక్రమః ॥ 4.1 ॥ (2 సార్లు)

యాం నివేదయసే లంకాం పురీం భీమస్య రక్షసః ।  
క్షిప్రమేనాం మథిష్యామి సత్యమేతద్బ్రవీమి తే ॥ 4.2 ॥

అస్మిన్మహూర్తే సుగ్రీవ ప్రయాణమభిరోచయే ।  
యుక్తో ముహూర్తో విజయః ప్రాప్తో మధ్యం దివాకరః ॥ 4.3 ॥

- అస్మిన్ముహూర్తే విజయే ప్రాప్తే మధ్యం దివాకరే ।  
 సీతాం హృత్వా తు మే జాతు క్వాసౌ యాస్యతి యాస్యతః ॥ 4.4 ॥
- సీతా శ్రుత్వాఽభియానం మే ఆశామేష్యతి జీవితే ।  
 జీవితాంతేఽమృతం స్ఫుష్ట్యా పీత్వా విషమివాతురః ॥ 4.5 ॥
- ఉత్తరాఫల్గునీ హ్యద్య శ్వస్తు హస్తేన యోక్ష్యతే ।  
 అభిప్రయామ సుగ్రీవ సర్వానీకసమావృతాః ॥ 4.6 ॥
- నిమిత్తాని చ ధన్యాని యాని ప్రాదుర్భవంతి చ ।  
 నిహత్య రావణం సీతామ్ ఆనయిష్యామి జానకీమ్ ॥ 4.7 ॥
- ఉపరిష్టాద్ధి నయనం స్ఫురమాణమిదం మమ ।  
 విజయం సమనుప్రాప్తం శంసతివ మనోరథమ్ ॥ 4.8 ॥
- తతో వానరరాజేన లక్ష్మణేన చ పూజితః ।  
 ఉవాచ రామో ధర్మాత్మా పునరప్యర్థకోవిదః ॥ 4.9 ॥
- అగ్రే యాతు బలస్యాస్య నీలో మార్గమవేక్షితుమ్ ।  
 వృతశ్శతసహస్రేణ వానరాణాం తరస్వినామ్ ॥ 4.10 ॥
- ఫలమూలవతా నీలః శీతకాననవారిణా ।  
 పథా మధుమతా చాశు సేనాం సేనాపతే నయ ॥ 4.11 ॥
- దూషయేయుర్దురాత్మానః పథి మూలఫలోదకమ్ ।  
 రాక్షసాః పరిరక్షేధాః తేభ్యస్త్యం నిత్యముద్యతః ॥ 4.12 ॥
- నివ్నేషు వనదుర్గేషు వనేషు చ వనౌకసః ।  
 అభిఘ్నత్యాభిపశ్యేయుః పరేషాం నిహితం బలమ్ ॥ 4.13 ॥
- యచ్ఛ ఫల్గు బలం కించిత్ తదత్రైవోపయుజ్యతామ్ ।  
 ఏతద్ధి కృత్యం ఘోరం నః విక్రమేణ ప్రయుధ్యతామ్ ॥ 4.14 ॥
- సాగరౌఘనిభం భీమమ్ అగ్రానీకం మహాబలాః ।  
 కపిసింహాః ప్రకర్షంతు శతశోఽథ సహస్రశః ॥ 4.15 ॥
- గజశ్చ గిరిసంకాశః గవయశ్చ మహాబలాః ।  
 గవాక్షశ్చాగ్రతో యాంతు గవాం దృష్టా ఇవర్షభాః ॥ 4.16 ॥
- యాతు వానరవాహిన్యా వానరః ప్లవతాం వరః ।  
 పాలయన్ దక్షిణం పార్శ్వమ్ ఋషభో వానరర్షభః ॥ 4.17 ॥
- గంధహస్తీవ దుర్ధర్షః తరస్వీ గంధమాదనః ।  
 యాతు వానరవాహిన్యాః సవ్యం పార్శ్వమధిష్ఠితః ॥ 4.18 ॥
- యాస్యామి బలమధ్యేఽహం బలౌఘమభిహర్షయన్ ।  
 అధిరుహ్య హనూమంతమ్ ఐరావతమివేశ్వరః ॥ 4.19 ॥

అంగదేనైష సంయాతు లక్ష్మణశ్చాంతకోపమః ।  
సార్వభౌమేన భూతేశః ద్రవిణాధిపతిర్యథా ॥ 4.20 ॥

జాంబవాంశ్చ సుషేణశ్చ వేగదర్శీ చ వానరః ।  
ఋక్షరాజో మహాసత్త్వః కుక్షిం రక్షంతు తే త్రయః ॥ 4.21 ॥

రాఘవస్య వచశ్రుత్వా సుగ్రీవో వాహినీపతిః ।  
వ్యాదిదేశ మహావీర్యాన్ వానరాన్వానరర్షభః ॥ 4.22 ॥

తే వానరగణాస్సర్వే సముత్పత్య యుయుత్సవః ।  
గుహాభ్యశ్శిఖరేభ్యశ్చ ఆశు పుష్లువిరే తదా ॥ 4.23 ॥

తతో వానరరాజేన లక్ష్మణేన చ పూజితః ।  
జగామ రామో ధర్మాత్మా ససైన్యో దక్షిణాం దిశమ్ ॥ 4.24 ॥

శతైశ్చతసహస్రైశ్చ కోటీభిరయుతైరపి ।  
వారణాభైశ్చ హరిభిః యయౌ పరివృతస్తదా ॥ 4.25 ॥

తం యాంతమనుయాతి స్మ మహతీ హరివాహినీ ।  
దృష్టాః ప్రముదితాస్సర్వే సుగ్రీవేణాభిపాలితాః ॥ 4.26 ॥

ఆప్లవంతః ప్లవంతశ్చ గర్జంతశ్చ ప్లవంగమాః ।  
క్ష్యేళంతో నినదంతస్తే జగ్మూర్వై దక్షిణాం దిశమ్ ॥ 4.27 ॥

భక్షయంతస్సుగంధీని మధూని చ ఫలాని చ ।  
ఉద్వహంతో మహావృక్షాన్ మంజరీపుంజధారిణాః ॥ 4.28 ॥

అన్యోన్యం సహసా దృష్టా నిర్వహంతి క్షిపంతి చ ।  
పతతశ్చాక్షిపన్త్యన్యే పాతయన్త్యపరే పరాన్ ॥ 4.29 ॥

రావణో నో నిహంతవ్యః సర్వే చ రజనీచరాః ।  
ఇతి గర్జంతి హరయః రాఘవస్య సమీపతః ॥ 4.30 ॥

పురస్తాదృషభో వీరః నీలః కుముద ఏవ చ ।  
పంథానం శోధయంతి స్మ వానరైర్బహుభిస్సహ ॥ 4.31 ॥

మధ్యే తు రాజా సుగ్రీవః రామో లక్ష్మణ ఏవ చ ।  
బహుభిర్బలిభిర్భీమైః వృతాశ్చత్రునిబర్హణాః ॥ 4.32 ॥

హరిశ్చతవలిర్వీరః కోటీభిర్దశభిర్వృతః ।  
సర్వామేకో హ్యవష్టభ్య రరక్ష హరివాహినీమ్ ॥ 4.33 ॥

కోటీశతపరీవారః కేసరీ పనసో గజః ।  
అర్కశ్చాతిబలః పార్శ్వమేకం తస్యాభిరక్షతి ॥ 4.34 ॥

సుషేణో జాంబవాంశ్చైవ ఋక్షైశ్చ బహుభి ర్వుతౌ ।  
సుగ్రీవం పురతః కృత్వా జఘనం సంరరక్షతుః ॥ 4.35 ॥



తేషాం సేనాపతిర్వీరః నీలో వానరపుంగవః ।  
 సంపతన్ పతతాం శ్రేష్ఠః తద్భులం పర్యపాలయత్ ॥ 4.36 ॥  
 దరీముఖః ప్రజంఘశ్చ రంభోఽథ రభసః కపిః ।  
 సర్వతశ్చ యయుర్వీరాః త్వరయంతః ప్లవంగమాన్ ॥ 4.37 ॥  
 ఏవం తే హరిశార్దూలాః గచ్ఛంతో బలదర్పితాః ।  
 అపశ్యంస్తే గిరిశ్రేష్ఠం సహ్యాం ద్రుమలతాయుతమ్ ।  
 సరాంసి చ సుపుల్లాని తటాకాని వనాని చ ॥ 4.38 ॥  
 రామస్య శాసనం జ్ఞాత్వా భీమకోపస్య భీతవత్ ।  
 వర్జయన్నగరాభ్యాశాన్ తథా జనపదానపి ॥ 4.39 ॥  
 సాగరౌఘనిభం భీమం తద్వానరబలం మహత్ ।  
 ఉత్ససర్ప మహాఘోషం భీమఘోష ఇవార్ణవః ॥ 4.40 ॥  
 తస్య దాశరథేః పార్శ్వే శూరాస్తే కపికుంజరాః ।  
 తూర్ణమాపుష్టువుస్సర్వే సదశ్వా ఇవ చోదితాః ॥ 4.41 ॥  
 కపిభ్యాముహ్యామానౌ తౌ శుశుభాతే నరోత్తమౌ ।  
 మహద్భ్యామివ సంస్పృష్టౌ గ్రహాభ్యాం చంద్రభాస్కరౌ ॥ 4.42 ॥  
 తతో వానరరాజేన లక్ష్మణేన చ పూజితః ।  
 జగామ రామో ధర్మాత్మా ససైన్యో దక్షిణాం దిశమ్ ॥ 4.43 ॥  
 తమంగదగతో రామం లక్ష్మణశ్శుభయా గిరా ।  
 ఉవాచ పరిపూర్ణార్ణః స్మృతిమాన్ ప్రతిభానవాన్ ॥ 4.44 ॥  
 హృతామవాప్య వైదేహీం క్షిప్రం హత్వా చ రావణమ్ ।  
 సమృద్ధార్థస్సమృద్ధార్థామ్ అయోధ్యాం ప్రతియాస్యసి ॥ 4.45 ॥  
 మహాంతి చ నిమిత్తాని దివి భూమౌ చ రాఘవ ।  
 శుభాని తవ పశ్యామి సర్వాణ్యేవార్థసిద్ధయే ॥ 4.46 ॥  
 అనువాతి శుభో వాయుః సేనాం మృదుహితస్సుఖః ।  
 పూర్ణవల్గుస్వరాశ్చేమే ప్రవదంతి మృగద్విజాః ॥ 4.47 ॥  
 ప్రసన్నాశ్చ దిశస్సర్వా విమలశ్చ దివాకరః ।  
 ఉశనాశ్చ ప్రసన్నార్చిః అను త్వాం భార్గవో గతః ॥ 4.48 ॥  
 బ్రహ్మరాశిర్విశుద్ధశ్చ శుద్ధాశ్చ పరమర్షయః ।  
 అర్చిష్మంతః ప్రకాశంతే ధ్రువం సర్వే ప్రదక్షిణమ్ ॥ 4.49 ॥  
 త్రిశంకుర్విమలో భాతి రాజర్షిః సపురోహితః ।  
 పితామహవరోఽస్మాకమ్ ఇక్ష్వాకూణాం మహాత్మనామ్ ॥ 4.50 ॥  
 విమలే చ ప్రకాశేతే విశాఖే నిరుపద్రవే ।  
 నక్షత్రవరమస్మాకమ్ ఇక్ష్వాకూణాం మహాత్మనామ్ ॥ 4.51 ॥

వైర్యతం వైర్యతానాం చ నక్షత్రమభిషీడ్యతే ।  
 మూలో మూలవతా స్పృష్టః ధూప్యతే ధూమకేతునా ॥ 4.52 ॥

సర్వం చైతద్విద్యానాశాయ రాక్షసానాముపస్థితమ్ ।  
 కాలే కాలగృహీతానాం నక్షత్రం గ్రహపీడితమ్ ॥ 4.53 ॥

ప్రసన్నాస్సురసాశ్చాపః వనాని ఫలవంతి చ ।  
 ప్రవాంత్యభ్యధికం గంధాన్ యథర్తుకుసుమా ద్రుమాః ॥ 4.54 ॥

వ్యాధాని కపిసైన్యాని ప్రకాశంతేఽధికం ప్రభో ।  
 దేవానామివ సైన్యాని సంగ్రామే తారకామయే ॥ 4.55 ॥

ఏవమార్య సమీక్ష్యైతాన్ ప్రీతో భవితుమర్హసి ।  
 ఇతి భ్రాతరమాశ్వాస్య హృష్టస్సౌమిత్రిరబ్రవీత్ ॥ 4.56 ॥

అథావృత్య మహీం కృత్వాం జగామ మహతీ చమూః ।  
 ఋక్షవానరశార్దూలైః నఖదంష్ట్రాయుధైర్వృతా ॥ 4.57 ॥

కరాగ్రైశ్చరణాగ్రైశ్చ వానరైరుత్థితం రజః ।  
 భీమమంతర్దధే లోకం నివార్య సవితుః ప్రభామ్ ॥ 4.58 ॥

సపర్వతవనాకాశాం దక్షిణాం హరివాహినీ ।  
 ఛాదయంతీ యయా భీమాత్ యామివాంబుదసంతతిః ॥ 4.59 ॥

ఉత్తరంత్యాం చ సేనాయాం సంతతం బహుయోజనమ్ ।  
 నదీస్రోతాంసి సర్వాణి సస్యందుర్విపరీతవత్ ॥ 4.60 ॥

సరాంసి విమలాంభాంసి ద్రుమాకీర్ణాంశ్చ పర్వతాన్ ।  
 సమాన్ భూమిప్రదేశాంశ్చ వనాని ఫలవంతి చ ।  
 మధ్యేన చ సమంతాచ్చ తిర్యక్చాధశ్చ సాఽవిశత్ ॥ 4.61 ॥

సమావృత్య మహీం కృత్వాం జగామ మహతీ చమూః ॥ 4.62 ॥

తే హృష్టమనసస్సర్వే జగ్ముర్మారుతరంహసః ।  
 హరయో రాఘవస్యార్థే సమారోపితవిక్రమాః ॥ 4.63 ॥

హర్షవీర్యబలోద్రేకాన్ దర్శయంతః పరస్పరమ్ ।  
 యావనోత్సేకజాన్ దర్పాన్ వివిధాంశ్చక్రురధ్వని ॥ 4.64 ॥

తత్ర కేచిద్దుతం జగ్ముః ఉత్పేతుశ్చ తథాఽపరే ।  
 కేచిత్కిలకిలాం చక్రుః వానరా వనగోచరాః ॥ 4.65 ॥

ప్రాస్ఫోటయంశ్చ పుచ్చాని సన్నిజఘ్నుః పదాన్యపి ।  
 భుజాన్ విక్షిప్య శైలాంశ్చ ద్రుమానన్యే బభంజిరే ॥ 4.66 ॥

ఆరోహంతశ్చ శృంగాణి గిరీణాం గిరిగోచరాః ।  
 మహానాదాన్ విముంచంతి క్ష్యేళామన్యే ప్రచక్రిరే ॥ 4.67 ॥

ఊరువేగైళ్ళ మమ్మదుః లతాజాలాన్యనేకశః ।  
 జృంభమాణాళ్ళ విక్రాంతాః విచిక్రీడుశ్శిలాద్రుమైః ॥ 4.68 ॥  
 శలైళ్ళతసహస్రైళ్ళ కోటీభిళ్ళ సహస్రశః ।  
 వానరాణాం తు ఘోరాణాం శ్రీమత్పరివృతా మహీ ॥ 4.69 ॥  
 సా స్మ యాతి దివారాత్రం మహతీ హరివాహినీ ।  
 హృష్టా ప్రముదితా సేనా సుగ్రీవేణాభిరక్షితా ॥ 4.70 ॥  
 వానరాస్త్వరితం యాంతి సర్వే యుద్ధాభినందినః ।  
 ప్రమోక్షయిషవస్సీతాం ముహూర్తం క్వాపి నాసత ॥ 4.71 ॥  
 తతః పాదపసంబాధం నానామృగసమాయుతమ్ ।  
 సహ్యాపర్వతమాసేదుః మలయం చ మహీధరమ్ ॥ 4.72 ॥  
 కాననాని విచిత్రాణి నదీప్రస్రవణాని చ ।  
 పశ్యన్నతియయౌ రామః సహ్యాస్య మలయస్య చ ॥ 4.73 ॥  
 వకుళాంస్తలకాంశ్చుతాన్ అశోకాన్సింధువారకాన్ ।  
 కరవీరాంళ్ళ తిమిశాన్ భంజంతి స్మ ప్లవంగమాః ॥ 4.74 ॥  
 అంకోలాంళ్ళ కరంజాంళ్ళ ప్లక్ష్యన్యగ్రోధతిందుకాన్ ।  
 జంబూకామలకాన్ నీపాన్ భంజంతి స్మ ప్లవంగమాః ॥ 4.75 ॥  
 ప్రస్తరేషు చ రమ్యేషు వివిధాః కాననద్రుమాః ।  
 వాయువేగప్రచలితాః పుష్పైరవకిరంతి తాన్ ॥ 4.76 ॥  
 మారుతస్సుఖసంస్పర్శః వాతి చందనశీతలః ।  
 షట్పదైరనుకూజద్భిః వనేషు మధుగంధిషు ॥ 4.77 ॥  
 అధికం శైలరాజస్తు ధాతుభిస్సువిభూషితః ॥ 4.78 ॥  
 ధాతుభ్యః ప్రస్పృతో రేణుః వాయువేగవిఘట్టితః ।  
 సుమహద్వానరానీకం ఛాదయామాస పర్వతః ॥ 4.79 ॥  
 గిరిప్రస్థేషు రమ్యేషు సర్వతస్సంప్రపుష్పితాః ।  
 కేతక్యస్సింధువారాళ్ళ వాసంత్యళ్ళ మనోరమాః ॥ 4.80 ॥  
 మాధవ్యో గంధపూర్ణాళ్ళ కుందగుల్మాళ్ళ పుష్పితాః ।  
 చిరిబిల్వా మధుకాళ్ళ వకుళాః ప్రియకాస్తథా ॥ 4.81 ॥  
 స్ఫూర్ణకాస్తలకాశ్చైవ నాగవృక్షాళ్ళ పుష్పితాః ।  
 చూతాః పాటలయశ్చైవ కోవిదారాళ్ళ పుష్పితాః ॥ 4.82 ॥  
 ముచుళిందార్జునాశ్చైవ శింశుపాః కుటజాస్తథా ।  
 ధవాశ్శాల్యలయశ్చైవ రక్తాః కురబకాస్తథా ॥ 4.83 ॥  
 హింతాలాస్తిమిశాశ్చైవ చూర్ణకా నీపకాస్తథా ।  
 నీలాశోకాళ్ళ వరణా అంకోలాః పద్మకాస్తథా ।

ష్లవమావైః ష్లవంగైస్తు సర్వే పర్యాకులీకృతాః ॥ 4.84 ॥

వాప్యస్తస్మిన్ గిరౌ శీతాః పల్వలాని తథైవ చ ।

చక్రవాకానుచరితాః కారండవనిషేవితాః ॥

ష్లవైః క్రౌంచైశ్చ సంకీర్ణాః వరాహమ్బుగసేవితాః ॥ 4.85 ॥

ఋక్షైస్తరక్షుభిస్సింహైః శార్దూలైశ్చ భయావహైః ।

వ్యాళైశ్చ బహుభిర్భీమైః సేవ్యమానాస్సమంతతః ॥ 4.86 ॥

పద్మైః సౌగంధికైః పుల్లైః కుముదైశ్చోత్పలైస్తథా ।

వారిజైర్వివిధైః పుష్పైః రమ్యాస్తత్ర జలాశయాః ॥ 4.87 ॥

తస్య సానుషు కూజంతి నానాద్విజగణాస్తథా ॥ 4.88 ॥

స్నాత్వా పీతోద్దకాన్యత్ర జలే క్రీడంతి వానరాః ।

అన్యోన్యం స్థావయంతి స్మ శైలమారుహ్య వానరాః ॥ 4.89 ॥

ఫలాన్యమృతగంధీని మూలాని కుసుమాని చ ।

బుభుజుర్వానరాః తత్ర పాదపానాం మదోత్కృతాః ॥ 4.90 ॥

ద్రోణమాత్రప్రమాణాని లంబమానాని వానరాః ।

యయుః పిబంతో హృష్టాస్తే మధూని మధుపింగాళాః ॥ 4.91 ॥

పాదపానవభంజంతః వికర్షంతస్తథా లతాః ।

విధమంతో గిరివరాన్ ప్రయయుః ష్లవగర్షభాః ॥ 4.92 ॥

వృక్షేభ్యోఽన్యే తు కపయః నర్దంతో మధుదర్పితాః ।

అన్యే వృక్షాన్ ప్రపద్యంతే ప్రపతన్త్య పి చాపరే ॥ 4.93 ॥

బభూవ వసుధా తైస్తు సంపూర్ణా హరియూథపైః ।

యథా కలమకేదారైః పక్ష్యైరివ వసుంధరా ॥ 4.94 ॥

మహేంద్రమథ సంప్రాప్య రామో రాజీవలోచనః ।

అధ్యారోహన్మహాబాహుః శిఖరం ద్రుమభూషితమ్ ॥ 4.95 ॥

తతశ్శిఖరమారుహ్య రామో దశరథాత్మజః ।

కూర్మమీనసమాకీర్ణమ్ అపశ్యత్ సలిలాకరమ్ ॥ 4.96 ॥

తే సహ్యం సమతిక్రమ్య మలయం చ మహాగిరిమ్ ।

ఆసేదురానుపూర్వ్యేణ సముద్రం భీమనిస్పనమ్ ॥ 4.97 ॥

అవరుహ్య జగామాశు వేలావనమనుత్తమమ్ ।

రామో రమయతాం శ్రేష్ఠః ససుగ్రీవస్సలక్ష్మణః ॥ 4.98 ॥

అథ ధాతోపలతలాం తోయౌఘైస్సహసోత్థితైః ।

వేలామాసాద్య విపులాం రామో వచనమబ్రవీత్ ॥ 4.99 ॥

ఏతే వయమనుప్రాప్తాః సుగ్రీవ వరుణాలయమ్ ।

ఇహేదానీం విచింతా సా యా నః పూర్వం సముత్థితా ॥ 4.100 ॥

అతః పరమతీరోఽయం సాగరస్సరితాం పతిః ।  
 న చాయమనుసాయేన శక్యస్తరితుమర్ణవః ॥ 4.101 ॥  
 తదిహైవ నివేశోఽస్తు మంత్రః ప్రస్తూయతామితి ।  
 యథేదం వానరబలం పరం పారమవాప్పుయాత్ ॥ 4.102 ॥  
 ఇతీవ స మహాబాహుః సీతాహరణకర్పితః ।  
 రామస్సాగరమాసాద్య వాసమాజ్ఞాపయత్తదా ॥ 4.103 ॥  
 సర్వాస్సేనా నివేశ్యంతాం వేలాయాం హరిపుంగవ ।  
 సంప్రాప్తో మంత్రకాలో నః సాగరస్యాస్య లంఘనే ॥ 4.104 ॥  
 స్వాం స్వాం సేనాం సముత్స్రుజ్య మా చ కశ్చిత్కుతో వ్రజేత్ ।  
 గచ్ఛంతు వానరాశ్శూరాః జ్ఞేయం ఛన్నం బలం చ నః ॥ 4.105 ॥  
 రామస్య వచనం శ్రుత్వా సుగ్రీవస్సహలక్షణాః ।  
 సేనాం న్యవేశయత్తిరే సాగరస్య ద్రుమాయుతే ॥ 4.106 ॥  
 విరరాజ సమీపస్థం సాగరస్య చ తద్బలమ్ ।  
 మధుపాండుజలశ్రీమాన్ ద్వితీయ ఇవ సాగరః ॥ 4.107 ॥  
 వేలావనముపాగమ్య తతస్తే హరిపుంగవాః ।  
 వినివిష్టాః పరం పారం కాంక్షమాణా మహెలాదధేః ॥ 4.108 ॥  
 తేషాం నివిశమానానాం సైన్యసన్నాహనిస్వనః ।  
 అంతర్దాయ మహానాదమ్ అర్ణవస్య ప్రశుశ్రువే ॥ 4.109 ॥  
 సా వానరాణాం ధ్వజినీ సుగ్రీవేణాభిపాలితా ।  
 త్రిధా నివిష్టా మహతీ రామస్యార్థపరాభవత్ ॥ 4.110 ॥  
 సా మహార్ణవమాసాద్య హృష్టా వానరవాహినీ ।  
 వాయువేగసమాధూతం పశ్యమానా మహార్ణవమ్ ॥ 4.111 ॥  
 దూరపారమసంబాధం రక్షోగణనిషేవితమ్ ।  
 పశ్యంతో వరుణావాసం నిషేదుర్హరియూధపాః ॥ 4.112 ॥  
 చండనక్రగ్రహం ఘోరం క్షపాదౌ దివసక్షయే ।  
 హసన్తమివ ఫేనౌఘైః నృత్యంతమివ చోర్మిభిః ॥ 4.113 ॥  
 చంద్రోదయసముద్ధాతం ప్రతిచంద్రసమాకులమ్ ॥ 4.114 ॥  
 పినష్టివ తరంగాగ్రైః అర్ణవః ఫేనచందనమ్ ।  
 తదాదాయ కరైరిందుః లింపతీవ దిగంగనాః ।  
 చండానిలమహాగ్రాహైః కీర్ణం తిమితిమింగిలైః ॥ 4.115 ॥  
 దీప్తభోగైరివాకీర్ణం భుజంగైర్వరుణాలయమ్ ।  
 అవగాఢం మహాసత్వైః నానాశైలసమాకులమ్ ।  
 సుదుర్గం దుర్గమార్గం తం అగాఢమసురాలయమ్ ॥ 4.116 ॥

మకరైర్నాగభోగైశ్చ విగాఢా వాతలోలితాః ।

ఉత్పేతుశ్చ నిపేతుశ్చ ప్రవృద్ధా జలరాశయః ॥ 4.117 ॥

అగ్నిచూర్ణమివావిద్ధం భాస్వరాంబు మహెలారగమ్ ।

సురారివిషయం ఘోరం పాతాళవిషమం సదా ॥ 4.118 ॥

సాగరం చాంబరప్రఖ్యమ్ అంబరం సాగరోపమమ్ ।

సాగరం చాంబరం చేతి నిర్విశేషమదృశ్యత ॥ 4.119 ॥

సంస్పృక్తం నభసాప్యంభః సంస్పృక్తం చ నభోంఽభసా ।

తాద్యగ్రూపే స్మ దృశ్యేతే తారారత్నసమాకులే ॥ 4.120 ॥

సముత్పత్తితమేఘస్య వీచిమాలాకులస్య చ ।

విశేషో న ద్వయోరాసీత్ సాగరస్యాంబరస్య చ ॥ 4.121 ॥

అన్యోన్యమాహతాస్పక్తాః సస్వసుర్భీమనిస్వనాః ।

ఊర్మయస్సింధురాజస్య మహాభేర్య ఇవాహవే ॥ 4.122 ॥

రత్నైఘజలసన్నాదం విషక్తమివ వాయునా ।

ఉత్పతంతమివ క్రుద్ధం యాదోగణసమాకులమ్ ॥ 4.123 ॥

దదృశు స్తే మహెలాత్సాహో వాతాహతజలాశయమ్ ।

అనిలోద్ధూతమాకాశే ప్రవల్గంతమివోర్మిభిః ॥ 4.124 ॥

తతో విస్మయమాపన్నా దదృశుర్హరయస్తదా ।

భ్రాంతోర్మిజలసన్నాదం ప్రలోలమివ సాగరమ్ ॥ 4.125 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుర్థస్సర్గః**

\*\*\*

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచమస్సర్గః**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

సా తు నీలేన విధివత్ స్వారక్షా సుసమాహితా ।

సాగరస్యోత్తరే తీరే సాధు సేనా నివేశితా ॥ 5.1 ॥ (2 సార్లు)

మైందశ్చ ద్వివిదశ్చోభౌ తత్ర వానరపుంగవౌ ।

విచేరతుశ్చ తాం సేనాం రక్షార్థం సర్వతో దిశమ్ ॥ 5.2 ॥

నివిష్టాయాం తు సేనాయాం తీరే నదనదీపతేః ।

పార్శ్వస్థం లక్ష్మణం దృష్ట్వా రామో వచనమబ్రవీత్ ॥ 5.3 ॥

శోకశ్చ కిల కాలేన గచ్ఛతా హ్యపగచ్ఛతి ।

మమ చాపశ్యతః కాంతామ్ అహన్యహని వర్ధతే ॥ 5.4 ॥

న మే దుఃఖం ప్రియా దూరే న మే దుఃఖం హృతేతి వా ।  
 ఏతదేవానుశోచామి వయోఽస్యా హ్యతివర్తతే ॥ 5.5 ॥

వాహి వాత యతః కాంతా తాం స్పృష్ట్వా మామపి స్పృశ ।  
 త్వయి మే గాత్ర సంస్పర్శః చంద్రే దృష్టిసమాగమః ॥ 5.6 ॥

తన్నే దహతి గాత్రాణి విషం పీతమివాశయే ।  
 హా నాథేతి ప్రియా సా మాం హ్రియమాణా యదబ్రవీత్ ॥ 5.7 ॥

తద్వియోగేంధనవతా తచ్చింతావిపులార్చిషా ।  
 రాత్రిందివం శరీరం మే దహ్యతే మదనాగ్నినా ॥ 5.8 ॥

అవగాహ్యోర్ణవం స్వప్నే సామిత్రే భవతా వినా ।  
 కథంచిత్రజ్వలన్కామః స మా సుప్తం జలే దహేత్ ॥ 5.9 ॥

బహ్వేతత్కామయానస్య శక్యమేతేన జీవితుమ్ ।  
 యదహం సా చ వామోరూః ఏకాం ధరణిమాశ్రితౌ ॥ 5.10 ॥

కేదారస్యేవ కేదారః సోదకస్య నిరూదకః ।  
 ఉపస్నేహేన జీవామి జీవంతీం యచ్ఛుణోమి తామ్ ॥ 5.11 ॥

కదా ను ఖలు సుశ్రోణీం శతపత్రాయతేక్షణామ్ ।  
 విజిత్య శత్రూన్ ద్రక్ష్యామి సీతాం స్పీతామివ శ్రియమ్ ॥ 5.12 ॥

కదా ను చారుబింబోష్ఠం తస్యాః పద్మమివాననమ్ ।  
 ఈషదున్నమ్య పాస్యామి రసాయనమివాతురః ॥ 5.13 ॥

తస్యాస్తు సంహతౌ పీనా స్తనౌ తాలఫలోపమౌ ।  
 కదా ను ఖలు సోత్కంపౌ శ్లిష్యంత్యా మాం భజిష్యతః ॥ 5.14 ॥

సా నూనమసితాపాంగీ రక్షోమధ్యగతా సతీ ।  
 మన్నాథా నాథహీనేవ త్రాతారం నాధిగచ్ఛతి ॥ 5.15 ॥

కథం జనకరాజస్య దుహితా సా మమ ప్రియా ।  
 రాక్షసీమధ్యగా శేతే స్నుషా దశరథస్య చ ॥ 5.16 ॥

కదాఽవిక్షోభ్యరక్షాంసి సా విధూయోత్పతిష్యతి ।  
 విధూయ జలదాన్నీలాన్ శశిరేఖా శరత్స్వివ ॥ 5.17 ॥

స్వభావతనుకా నూనం శోకేనానశనేన చ ।  
 భూయస్తనుతరా సీతా దేశకాలవిపర్యయాత్ ॥ 5.18 ॥

కదా ను రాక్షసేంద్రస్య నిధాయోరసి సాయకాన్ ।  
 సీతాం ప్రత్యాహరిష్యామి శోకముత్స్రుజ్య మానసమ్ ॥ 5.19 ॥

కదా ను ఖలు మాం సాధ్వీ సీతా సురసుతోపమా ।  
 సోత్కంఠా కంఠమాలంబ్య మోక్షత్యానందజం పయః ॥ 5.20 ॥

కదా శోకమిమం ఘోరం మైథిలీవిప్రయోగజమ్ ।

సహసా విప్రమోక్ష్యామి వాసశ్శుక్లేతరం యథా ॥ 5.21 ॥

ఏవం విలపతస్తస్య తత్ర రామస్య ధీమతః ।

దినక్షయాన్మందరుచిః భాస్కరోఽస్తముపాగమత్ ॥ 5.22 ॥

ఆశ్వాసితో లక్ష్మణేన రామస్సంధ్యాముపాసత ।

స్మరన్ కమలపత్రాక్షీం సీతాం శోకాకులీకృతః ॥ 5.23 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పఞ్చమస్కర్గః**

\*\*\*

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షష్ఠస్కర్గః**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

లంకాయాం తు కృతం కర్మ ఘోరం దృష్ట్వా భయావహమ్ ।

రాక్షసేంద్రో హనుమతా శక్రేణేవ మహాత్మనా ।

అబ్రవీద్రాక్షసాన్ సర్వాన్ హ్రీయా కించిదవాఙ్ముఖః ॥ 6.1 ॥ (2 సార్లు)

ధర్షితా చ ప్రవిష్టా చ లంకా దుష్ప్రసహా పురీ ।

తేన వానరమాత్రేణ దృష్టా సీతా చ జానకీ ॥ 6.2 ॥

ప్రాసాదో ధర్షితశ్చైత్యః ప్రవరా రాక్షసా హతాః ।

ఆవిలా చ పురీ లంకా సర్వా హనుమతా కృతా ॥ 6.3 ॥

కిం కరిష్యామి భద్రం వః కిం వా యుక్తమనంతరమ్ ।

ఉచ్యతాం నస్సమర్థం యత్ కృతం చ సుకృతం భవేత్ ॥ 6.4 ॥

మంత్రమూలం హి విజయం ప్రాహురార్యా మనస్వినః ।

తస్మాద్ద్యైరోచయే మంత్రం రామం ప్రతి మహాబలాః ॥ 6.5 ॥

త్రివిధాః పురుషా లోకే ఉత్తమాధమమధ్యమాః ।

తేషాం తు సమవేతానాం గుణదోషా వదామ్యహమ్ ॥ 6.6 ॥

మంత్రిభిర్హితసంయుక్తైః సమర్థైర్మంత్రనిర్ణయే ।

మిత్రైర్వాపి సమానార్థైః బాంధవైరపి వా హితైః ॥ 6.7 ॥

సహితో మంత్రయిత్వా యః కర్మారంభాన్ ప్రవర్తయేత్ ।

దైవే చ కురుతే యత్నం తమాహుః పురుషోత్తమమ్ ॥ 6.8 ॥

ఏకోఽర్థం విమృశేదేకః ధర్మే ప్రకురుతే మనః ।

ఏకః కార్యాణి కురుతే తమాహుర్మధ్యమం నరమ్ ॥ 6.9 ॥



గుణదోషావనిశ్చిత్వ త్యక్త్యా ధర్మవ్యపాశ్రయమ్ ।  
కరిష్యామీతి యః కార్యమ్ ఉపేక్షేత్ స నరాధమః ॥ 6.10 ॥

యథేమే పురుషా నిత్యమ్ ఉత్తమాధమమధ్యమాః ।  
ఏవం మంత్రా హి విజ్ఞేయా ఉత్తమాధమమధ్యమాః ॥ 6.11 ॥

ఐకమత్యముపాగమ్య శాస్త్రదృష్టేన చక్షుషా ।  
మంత్రిణో యత్ర నిరతాః తమాహుర్మంత్రముత్తమమ్ ॥ 6.12 ॥

బహువ్యూహైః మతయో భూత్వా మంత్రిణామర్థనిర్ణయే ।  
పునర్యత్రైకతాం ప్రాప్తాః స మంత్రో మధ్యమస్పృతః ॥ 6.13 ॥

అన్యోన్యం మతిమాస్థాయ యత్ర సంప్రతిభాష్యతే ।  
న చైకమత్యే శ్రేయోఽస్తి మంత్రస్సోఽధమ ఉచ్యతే ॥ 6.14 ॥

తస్మాత్ సుమంత్రితం సాధు భవంతో మతిమత్తమాః ।  
కార్యం సంప్రతిపద్యంతాం ఏతత్ కృత్యం మతం మమ ॥ 6.15 ॥

వానరాణాం హి వీరాణాం సహస్రైః పరివారితః ।  
రామోఽభ్యేతి పురీం లంకాం అస్మాకముపరోధకః ॥ 6.16 ॥

తరిష్యతి చ సువ్యక్తం రాఘవస్సాగరం సుఖమ్ ॥ 6.17 ॥

తరసా యుక్తరూపేణ సానుజస్సబలానుగః ।  
సముద్రముచ్ఛోషయతి వీర్యేణాన్యత్కరోతి వా ॥ 6.18 ॥

అస్మిన్నేవం గతే కార్యే విరుద్ధే వానరైస్సహ ।  
హితం పురే చ పైన్యే చ సర్వం సమ్మంత్ర్యతాం మమ ॥ 6.19 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।  
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షష్ఠసర్గః**  
\*\*\*

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తమస్సర్గః**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।  
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యుక్తా రాక్షసేంద్రేణ రాక్షసాస్తే మహాబలాః ।  
ఊచుః ప్రాంజలయస్పర్శ్యే రావణం రాక్షసేశ్వరమ్ ॥ 7.1 ॥ (2 సార్లు)

ద్విషత్పక్షమవిజ్ఞాయ నీతిబాహ్యోస్త్వబుద్ధయః ।  
అవిజ్ఞాయాత్మపక్షం చ రాజానం భీషయంతి హి ॥ 7.2 ॥

రాజన్ పరిఘశక్త్యుష్ణిశూలపట్టిశసంకులమ్ ।  
సుమహన్నో బలం కస్మాత్ విషాదం భజతే భవాన్ ॥ 7.3 ॥

త్వయా భోగవతీం గత్వా నిర్జితాః పన్నగా యుధి ॥ 7.4 ॥

కైలాసశిఖరావాసీ యక్షైర్బహుభిరావృతః ।

సుమహాత్కదనం కృత్వా వశ్యస్తే ధనదః కృతః ॥ 7.5 ॥

స మహేశ్వరసఖ్యేన శ్లాఘమానస్త్వయా విభో ।

నిర్జితస్సమరే రోషాత్ లోకపాలో మహాబలః ॥ 7.6 ॥

వినిహత్య చ యక్షాఘాన్ విక్షోభ్య చ విగృహ్య చ ।

త్వయా కైలాసశిఖరాత్ విమానమిదమాహృతమ్ ॥ 7.7 ॥

మయేన దానవేంద్రేణ త్వద్భయాత్ సఖ్యమిచ్ఛతా ।

దుహితా తవ భార్యార్థే దత్తా రాక్షసపుంగవ ॥ 7.8 ॥

దానవేంద్రో మధుర్నామ వీర్యోత్పిక్తో దురాసదః ।

విగృహ్య వశమానీతః కుంభీనస్యాస్సుఖావహః ॥ 7.9 ॥

నిర్జితాస్తే మహాబాహేలా నాగా గత్వా రసాతలమ్ ।

వాసుకిస్తక్షకశృంఖః జటీ చ వశమాహృతాః ॥ 7.10 ॥

అక్షయా బలవంతశ్చ శూరా లబ్ధవరాః పునః ।

త్వయా సంవత్సరం యుద్ధ్వా సమరే దానవా విభో ॥ 7.11 ॥

స్వబలం సముపాశ్రిత్య నీతా వశమరిందమ ।

మాయాశ్చాధిగతాస్తత్ర బహవో రాక్షసాధిప ॥ 7.12 ॥

నిర్జితాస్సమరే రోషాత్ లోకపాలా మహాబలాః ।

దేవలోకమితో గత్వా శక్రశ్చాపి వినిర్జితః ॥ 7.13 ॥

శూరాశ్చ బలవంతశ్చ వరుణస్య సుతా రణే ।

నిర్జితాస్తే మహాబాహేలా చతుర్విధబలానుగాః ॥ 7.14 ॥

మృత్యుదండమహాగ్రాహం శాల్మలిద్రుమమండితమ్ ।

కాలపాశమహావీచిం యమకింకరపన్నగమ్ ॥ 7.15 ॥

అవగాహ్య త్వయా రాజన్ యమస్య బలసాగరమ్ ।

జయశ్చ విపులః ప్రాప్తః మృత్యుశ్చ ప్రతిషేధితః ॥ 7.16 ॥

సుయుద్ధేన చ తే సర్వే లోకాస్తత్ర విలోలితాః ॥ 7.17 ॥

క్షత్తియైర్బహుభిర్వీరైః శక్రతుల్యపరాక్రమైః ।

ఆసీద్వసుమతీ పూర్ణా మహద్భిరివ పాదపైః ॥ 7.18 ॥

తేషాం వీర్యగుణోత్సాహైః న సమో రాఘవో రణే ।

ప్రసహ్య తే త్వయా రాజన్ హతాః పరమదుర్జయాః ॥ 7.19 ॥

తిష్ఠ వా కిం మహారాజ శ్రమేణ తవ వానరాన్ ।

అయమేకో మహాబాహుః ఇంద్రజిత్ క్షపయిష్యతి ॥ 7.20 ॥

అనేన హి మహారాజ మాహేశ్వరమనుత్తమమ్ ।

ఇష్ట్యా యజ్ఞం వరో లబ్ధః లోకే పరమదుర్లభః ॥ 7.21 ॥

శక్తితోమరమీనం చ వినికీర్ణాంత్రశైవలమ్ ।

గజకచ్చపసంబాధమ్ అశ్వమండూకసంకులమ్ ॥ 7.22 ॥

రుద్రాదిత్యమహాగ్రాహం మరుద్వసుమహెళారగమ్ ।

రథాశ్వగజతోయకాఘం సదాతిపులినం మహత్ ॥ 7.23 ॥

అనేన హి సమాసాద్య దేవానాం బలసాగరమ్ ।

గృహీతో దైవతపతిః లంకాం చాపి ప్రవేశితః ॥ 7.24 ॥

పితామహనియోగాచ్చ ముక్తశ్శంబరవృత్రహా ।

గతస్త్రివిష్టపం రాజన్ సర్వదేవనమస్కృతః ॥ 7.25 ॥

తమేవ త్వం మహారాజ విస్మజేంద్రజితం సుతమ్ ।

యావద్వానరసేనాం తాం సరామాం నయతి క్షయమ్ ॥ 7.26 ॥

రాజన్నాపదయుక్తేయమ్ ఆగతా ప్రాకృతాజ్ఞనాత్ ।

హృది వైవ త్వయా కార్యా త్వం వధిష్యసి రాఘవమ్ ॥ 7.27 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేశ్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాలస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తమస్కర్గః**

\*\*\*

**అథ అష్టమస్కర్గః**

తతో నీలాంబుదనిభః ప్రహస్తో నామ రాక్షసః ।

అబ్రవీత్ప్రాంజలిర్వాక్యం శూరస్సేనాపతిస్తదా ॥ 8.1 ॥

\*\*\*

**శ్రీరామస్తుతిః** - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

**ఫలశుతిః**

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సృఖముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

**శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః**

\*\*\*

**అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోనసప్తతితమస్కర్గః**

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ - అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।

దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తదైవ స్థితా సతీ ।

కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్పృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।  
అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్యా విశామ్యహం ।  
ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।  
క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।  
అన్యాయాశ్చ తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।  
ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।  
అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్చయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్యా, పునరాహ పితామహః ।  
సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।  
దుర్భోజనా దురారంభా, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।  
ప్రవిశ్యాఽహృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।  
సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥

గుణాన్వితచిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటి నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥  
విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రోం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।  
మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।  
కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।  
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రవైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాంతస్ససమాహితః ।  
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।  
గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్ అక్షయమ్ ఆయమ్ ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిపక్రమణే**

**విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః**

\*\*\*

**అథ క్షమాప్రార్థనా** - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।  
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

**అథ భగవత్సమర్పణమ్** - కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా  
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।  
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై  
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

**అథ మంగళమ్** - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।  
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

\*\*\*